

Jaarverslag 2022

Diocesane Caritas Instelling
Bisdom Rotterdam

Inleiding

In de inleiding van het jaarverslag 2021 werd de verwachting uitgesproken dat het aantal ondersteuningsaanvragen aan de DCI in 2022 zou groeien. Aan die verwachting is zeker voldaan. In de loop van 2022 was aan het aantal aanvragen duidelijk te merken dat, na twee ‘coronajaren’, de eerder bestaande en structurele diaconale projecten weer volop op gang waren gekomen. Niet dat er tijdens de lockdownperiode niets is gebeurd. Vele diaconale vrijwilligers hebben zich gedurende die periode op velerlei wijzen voor de medemens ingezet, waarvoor veel respect en waardering!

Het is natuurlijk geen goede ontwikkeling dat in Nederland het caritaswerk steeds noodzakelijker wordt, onder andere door een groeiend aantal mensen in armoede, een verhoogde vraag om opvang van vluchtelingen en door een steeds schraler wordend pakket aan voorzieningen van de overheid. Maar dat er mooie initiatieven voor caritasprojecten worden genomen, zoveel vrijwilligers daar belangeloos aan meewerken, en de DCI ze financieel kan ondersteunen, daar kunnen we blij en dankbaar om zijn.

Wat onze samenleving in 2022 vooral heeft beziggehouden, is de verschrikkelijke en uitzichtloos lijkende oorlog in Oekraïne én de vluchtelingenstroom die deze teweeg heeft gebracht. De verwachting was dat er door parochies en PCI-en een bijzonder beroep op de DCI zou worden gedaan voor hulp aan deze vluchtelingen. Die vraag is vrijwel uitgebleven, maar dat wil geenszins zeggen dat vrijwilligers van de parochies niets hebben gedaan. Integendeel! Veel waardering voor alle parochiële vrijwilligers die zich, op welke manier ook, hebben ingezet om het oorlogsleed van deze medemensen een klein beetje draaglijk te maken. Op het noodfonds ‘Oekraïne’ dat door de DCI ter beschikking werd gesteld, maar nauwelijks is aangesproken, kan nog steeds een beroep worden gedaan. Dat kan ook voor hulp aan vluchtelingen uit andere landen.

Naast financiële ondersteuning van concrete diaconale projecten en activiteiten, wil de DCI ook graag op andere manieren een rol spelen binnen het taakveld ‘dienen’, als wezenlijk onderdeel van de drievoudige opdracht van de Kerk. In 2022 is dat onder andere gedaan door het mede mogelijk maken van de Nederlandse vertaling van de DOCAT en het bijbehorende werkboek. Daarmee kunnen vooral jongeren bij parochies meer vertrouwd worden gemaakt met de katholieke sociale leer en hopelijk gemotiveerd raken om diaconaal actief te worden. Ook met het mede organiseren van de uitreiking van de Elisabethcertificaten en de financiering van de diaconale kalender heeft de DCI bij willen dragen aan een impuls voor de diaconale activiteit bij de parochies. Tot slot is ook het doorgeleiden van het Armoedeonderzoek naar PCI- en parochiebesturen een bijdrage aan zo’n impuls geweest.

Het is de hoop en wens van de DCI dat de impulsen leiden tot nog meer kloppende diaconale harten bij parochianen en bij mensen buiten de parochies die voor het liefdewerk van de Kerk open staan. Dan zullen we gezamenlijk meer en meer in staat zijn om onze medemens, vooral de meeste kwetsbare, de liefde van God te doen ervaren.

Diaken Jos van Adrichem, voorzitter DCI

De bestuursvergaderingen in 2022

- De eerste vergadering van het DCI bestuur, op 2 februari, vond vanwege de corona-beperkingen nog digitaal plaats. De andere vier vergaderingen in 2022 (30 maart, 22 juni, 5 oktober en 14 december) konden in fysieke vorm plaatsvinden.
- In de vergaderingen werden 42 aanvragen om een bijdrage besproken. Door het bestuur werd 38 keer tot het toekennen van een bijdrage of een garantiebijdrage besloten. Meerdere keren werd overigens een lager bedrag toegekend dan gevraagd.

De opvang van vluchtelingen uit Oekraïne

- Op 9 maart 2022 vond op initiatief van bisschop Van den Hende een extra overleg van het DCI bestuur plaats vanwege de oorlog in Oekraïne en de op gang komende stroom van vluchtelingen. Vanuit dit overleg heeft het DCI bestuur besloten om vanuit de beschikbare DCI middelen een Fonds Rotterdam Oekraïne op te richten ter grootte van € 100.000 om financiële ondersteuning te kunnen bieden aan parochies en PCI-en voor activiteiten die te maken hebben met de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. De oprichting van dit fonds werd op 17 maart in een brief van de DCI aan de parochies en PCI-en bekend gemaakt.
- Op het fonds werd tot nu toe minder dan verwacht een beroep gedaan. Vier aanvragen om financiële ondersteuning werden toegekend. Vrijwillige inzet voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen vond in de parochies volop plaats, maar voor financiering bleken doorgaans de parochie, de PCI of de gemeente verantwoordelijkheid te nemen.
- Op het Fonds Rotterdam Oekraïne kan door parochies en PCI-en nog steeds een beroep worden gedaan.

Twee avonden met PCI-bestuursleden en diaconale vrijwilligers

- Op 22 februari organiseerde de DCI in De Emmaüsgangers in Rotterdam een avond voor PCI-bestuursleden en andere diaconale vrijwilligers. Op 8 maart volgde een avond in De Kapelaan in Zoetermeer. Aanleiding was het verzoek van bisschop Van den Hende om de raadpleging binnen het bisdom ter voorbereiding op de bisschoppensynode over 'Synodaliteit' ook in het diaconale veld te houden.
- Beide avonden vonden levendige gesprekken plaats, waarin onder meer naar voren werd gebracht dat het belangrijk is de dienende taak van de Kerk breed te dragen en goede zichtbaarheid te geven in de parochies.
- Een samenvatting van de avonden is aan de PCI-besturen rondgestuurd ter informatie, bij het bisdom ingebracht als onderdeel van de diocesane raadpleging en door het DCI bestuur besproken met het oog op toekomstig beleid.

Zichtbaarheid van diaconie en caritas

- De zichtbaarheid van diaconie en caritas, waarop ook in de avonden in Rotterdam en Zoetermeer al was aangedrongen, was ook de reden voor het DCI bestuur om in 2018 en 2019 een pilot te houden met zogenaamde caritaszuilen, kleine houten kastjes die in een tiental parochies achterin het kerkgebouw werden gezet om bekendheid te geven aan het werk van de PCI en een toename van hulpvragen en donaties te genereren. In de DCI bestuursvergadering van 2 februari werd de pilot geëvalueerd. Duidelijk werd dat de aanwezigheid van een caritaszuil tot een grotere bekendheid van het werk van de PCI kan leiden, als daarnaast aanvullende publiciteit plaatsvindt, bijvoorbeeld via artikelen in het parochieblad of door het in de parochie organiseren van een Diaconale Zondag.
- In de bestuursvergadering van 30 maart werd met Daphne van Roosendaal, hoofd communicatie van het bisdom, gesproken over het versterken van de zichtbaarheid van diaconie en caritas. De goede ervaringen op dit vlak met het bisdomblad Tussenbeide en met de bisdomwebsite werden besproken en doorgezet naar de toekomst.

- In de bestuursvergadering van 14 december werd gesproken over het plan om in de Veertigdagentijd 2023 te bevorderen dat parochies 'Voedsel en meer kastjes' plaatsen bij hun kerkgebouwen. Het doel van deze kastjes is concrete, laagdrempelige en anonieme hulp te bieden aan wie dat nodig heeft en mensen die iets willen doen de kans te geven om deze hulp te bieden. De dienende taak van de Kerk kan door deze kastjes lokaal een betere zichtbaarheid krijgen.
- Het versterken van landelijke zichtbaarheid van kerkelijke activiteiten die er zijn om armoede en schulden tegen te gaan is het oogmerk van het onderzoek 'Armoede in Nederland' dat elke drie jaar door meerdere kerkgenootschappen gezamenlijk wordt georganiseerd. In het najaar van 2022 stuurde de DCI een inventariserende vragenlijst rond onder PCI-besturen om informatie voor het onderzoek in te winnen.

Wereldwijde campagne 'Together We' van start

- Vanuit de encyclieken *Laudato Si'* en *Fratelli Tutti* van paus Franciscus heeft de internationale koepel van caritasorganisaties *Caritas Internationalis* een driejarige campagne ontwikkeld. Centraal in de campagne staat de inzet voor de armen en de aarde.
- Op 18 juni ging met een diocesane impulsbijeenkomst de campagne 'Together We' in het bisdom Rotterdam van start. Ruim vijftig mensen waren aanwezig. De bijeenkomst, met inleidingen en workshops, vond plaats in kerkelijk centrum De Regenboog in Leiden.
- Ook op 26 november stond de campagne 'Together We' centraal bij de uitreiking van Elisabethcertificaten in de Caeciliakerk in Rotterdam. Ruim twintig vrijwilligersgroepen ontvingen een certificaat voor hun diaconale initiatief ten behoeve van de arme en/of de aarde. Ook werd op deze dag de Diaconale kalender 2023-2024 gepresenteerd. De bijeenkomst werd door bisdom en DCI gezamenlijk voorbereid en geleid.

De Docat

- Op 24 november, tijdens een bijeenkomst van de diakenkring, overhandigde de bisschop onder meer aan de voorzitter van de DCI een eerste exemplaar van de Nederlandse editie van de Docat, een toegankelijke bundeling van de sociale leer van de Kerk. De vertaling werd mede met steun van de DCI gerealiseerd.
- Het DCI bestuur besloot in de bestuursvergadering van 14 december om het gebruik van de Docat, onder meer in jongerengroepen, een extra impuls te geven door een bijdrage beschikbaar te stellen voor een Nederlandse vertaling van de Study Guide bij de Docat.

De DCI als onderdeel van een netwerk

- De DCI beschouwt zichzelf als onderdeel van een netwerk. Bisschop Van den Hende spreekt in dit verband over het Netwerk van liefde. Dit netwerk wordt concreet in de bezoeken die DCI bestuursleden brengen aan PCI-en. Nadat in de jaren 2020 en 2021 deze bezoeken vanwege corona-bepalingen nogal eens digitaal moesten plaatsvinden was het in 2022 weer mogelijk om fysieke bezoeken te houden. Doel is om te zorgen voor een goed contact tussen de PCI-besturen en de DCI en te luisteren naar de ervaringen van de PCI-besturen. Over de bezoeken werd verslag gedaan in de bestuursvergaderingen van de DCI.
- Jaarlijks heeft het DCI bestuur een gesprek met bisschop Van den Hende over de situatie van caritas en diaconie in het bisdom. Op 5 oktober vond dit jaar het gesprek plaats. Gesproken werd over de situatie van de opvang van Oekraïense vluchtelingen in de parochies, over diaconale noden in migrantenparochies en over het woonwagengestuur. Verder werd teruggeblikt op de avonden die in het voorjaar georganiseerd waren met PCI-bestuursleden en andere diaconale vrijwilligers en werd vooruitgekeken naar de uitreiking van de Elisabethcertificaten.
- Tot het netwerk behoren zeker ook de religieuze gemeenschappen in ons bisdom die zich, vanuit hun charisma, onder meer inzetten voor diaconale activiteiten. Namens het bestuur onderhouden de DCI adviseurs Piet van der Burg en Cor de Vette contact met de de Zusters van Moeder Teresa in Rotterdam, de Blauwe Zusters in Den Haag en de Zusters Maria Stella Matutina in Dordrecht, verlenen hand en spandiensten en zorgen bijvoorbeeld voor kleding en schoeisel voor mensen met wie de zusters contact hebben. Ook voor de vluchtelingen die verblijven in Detentiecentrum Rotterdam zetten deze adviseurs zich in.

Gevolgen van de hoge energieprijzen

- In de bestuursvergadering van 14 december werd zichtbaar hoe de sterk gestegen energieprijzen ook invloed hebben op diaconale initiatieven.
- Enerzijds zien de parochies, PCI-en en andere diaconale organisaties zich gesteld voor hogere energiekosten als zij activiteiten organiseren. Anderzijds merken zij hoe juist meer dan anders mensen behoefte hebben aan een warme ruimte om elkaar te kunnen ontmoeten, waardoor zij op dat moment in hun eigen huis even geen hoge kosten voor verwarming hoeven te maken of de koude hoeven te verdragen.
- Bij de beoordeling van verzoeken om ondersteuning heeft het bestuur van de DCI oog voor de hogere kosten en de toenemende hulpvraag.

Bestuurssamenstelling 2022

Het DCI bestuur bestond in het jaar 2022 uit:

Diaken J.P.H.M. van Adrichem, voorzitter

De heer J.J. Dooremalen, secretaris

De heer J.N.L.M. Aartman, penningmeester

De heer J.C.G.M. Bakker, lid

De heer T.J.S. Boesten, lid

Mevrouw C.W.E. Heemskerk-de Boer, lid

Er zijn twee vacatures.

De DCI liet zich in het verslagjaar bijstaan door:

De heer P.G.M. van der Burg, adviseur

De heer C.A.F. de Vette, adviseur

Ondersteuning van het DCI-bestuur

- Het bestuur werd tot juli 2022 vanuit het bisdom Rotterdam geadviseerd door medewerker diaconie en caritas de heer J.H.M. Maasen. Jan Maasen ging in juli met pensioen. Op 18 juni, aan het einde van de impulsbijeenkomst over 'Together We', presenteerde Jan Maasen het door hem geschreven boek 'Liefde als rode draad' met daarin de geschiedenis van de kerkelijke armenzorg vanaf het begin van de eerste christengemeenschappen tot nu, met nadruk op de ontwikkelingen in de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland. Het boek is aan de PCI-besturen beschikbaar gesteld. Met de presentatie van het boek markeerde Jan Maasen de afronding van zijn lange en waardevolle dienstverband bij het bisdom Rotterdam.
- Vanaf medio oktober nam de heer P.P.H.J.M. Timmermans, als opvolger van Jan Maasen, de advisering over.
- Als tijdelijke vervanging van de medewerker caritas bij het terzijde staan van het bestuur, vooral bij de voorbereiding van vergaderingen, het afhandelen van ingediende verzoeken om ondersteuning en de uitvoering van door de DCI genomen besluiten, heeft de heer F.J. Vermeulen in 2022 een gedeelte van de taken waargenomen.

Toekenningen in 2022:

€ 5.000 voor de activiteiten in 2022 van Diaconaal Centrum Pauluskerk te Rotterdam
€ 5.000 voor de extra kosten ivm corona van het MOC te Den Haag
€ 5.000 voor het Fonds bijzondere noden mbt kinderen van de Geestelijke Verzorging, Maasstad Ziekenhuis te Rotterdam
€ 2.500 voor een Pantry in het Bedevaartsoord Brielle
€ 3.000 voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen door de H. Nicolaasparochie te Zoetermeer
€ 3.500 voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen door de Parochie H. Egbertus & H. Lambertus te Hoek van Holland
€ 2.500 voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen door de Parochie Church of Our Saviour te Den Haag
€ 4.000 voor het project M25 Leiden regio 2022 van Diaconaal Centrum De Bakkerij te Leiden
€ 7.500 voor het Rectoraat H. Antonius van Padua te Den Haag ivm het werk van de Blauwe Zusters (2022)
€ 1.650 voor Paasactiviteiten van de Geestelijke Verzorging Penitentiare Inrichting Alphen aan den Rijn
€ 10.000 voor het project Elisabethcertificaten 2022 van het bisdom Rotterdam
€ 1.500 voor de Zomerbonnenactie 2022 aan het Caritasfonds Leiden/Leiderdorp
€ 2.300 voor het Armoedeonderzoek 2022 aan het Officium Caritatis
€ 10.000 voor de Zomerkampen 2022 van het bisdom Rotterdam
€ 1.500 voor de oprichting van een Diaconaal Centrum aan de H. Nicolaasparochie te Zoetermeer
€ 15.000 voor het Pastoraat Oude Wijken Delfshaven/Spangen aan het bisdom Rotterdam
€ 1.942 voor een uitje in het Willibrordkamp 2022 aan de Parochie Maria Sterre der Zee te Den Haag
€ 3.500 voor het project Diaconaction 2022 van het bisdom Rotterdam
€ 2.500 voor de activiteiten in 2023 van de Stichting ROS te Rotterdam
€ 10.000 voor het project Warm gebaar in december 2022 van het bisdom Rotterdam
€ 8.292 voor de activiteiten in 2023 van de Stichting Casa Tiberias te Rotterdam
€ 20.000 voor het programma Wereldjongerendagen van het bisdom Rotterdam
€ 2.744 voor Kerstactiviteiten van de Geestelijke Verzorging Penitentiare Inrichting Alphen aan den Rijn
€ 15.000 voor de aanschaf van zonnepanelen aan de Voedselbank Kaag & Braassem En Nieuwkoop
€ 3.500 voor de activiteiten in 2023 van de Stichting Nuestra Casa te Rotterdam
€ 9.096 voor wijkactiviteiten in Delfshaven/Spangen van het Pastoraat Oude Wijken
€ 12.500 voor bijeenkomsten voor internationale studenten aan de Studentenparochie H. Catharina van Alexandrië
€ 7.800 voor bijeenkomsten van Oekraïense vluchtelingen in de Eendrachtskapel te Rotterdam
€ 9.595 voor ontmoetingsbijeenkomsten georganiseerd vanuit de Surinaamse parochie te Rotterdam
€ 2.340 voor het project 'Kathedraal onthaal' van de Parochie HH. Laurentius en Elisabeth
€ 7.500 voor de vertaling van de Study Guide bij de Docat aan het bisdom Rotterdam
€ 2.500 voor de diaconale activiteiten van de Blauwe Zusters te Den Haag
€ 3.500 voor de diaconale activiteiten van de Zusters van Moeder Teresa te Rotterdam
€ 2.500 voor de diaconale activiteiten van de Zusters Maria Stella Matutina te Dordrecht
€ 3.000 voor kleding en schoeisel ten behoeve van mensen die verblijven in Detentiecentrum Rotterdam
€ 1.500 voor het Bemoeizorgproject 2023 van de Nico Adriaans Stichting te Rotterdam
€ 10.000 voor de activiteiten in 2022 van de Stichting Straatpastoraat Den Haag
€ 6.000 aan het Rectoraat H. Antonius van Padua te Den Haag ivm extra energiekosten bij diaconale activiteiten.